

L'àlbum inèdit de Colom

PILAR PARCERISAS

ART

El barri del Raval és el gran mutant social de Barcelona. Amb entrada per mar i ferrocarril per la Ribera, s'articula amb la Rambla i és alhora la gran claveguera de la ciutat, tant per gaudir-la com per odiar-la.

Joan Colom (Barcelona, 1921) va saber captar aquest esperit humà del Raval a través de la prostitució de carrer tan freqüent als anys 50 i 60 en aquest barri de Barcelona. Amb la càmera gairebé amagada va captar d'incògnit aquesta exhibició de carrer amb tota naturalitat. Un exhibicionisme a la recerca de sexe, escenes de compàs d'espera, dones de diferents edats esperant a peu dret, al llindar d'una porta, una oportunitat. Un món de pobresa i humanitat que reflecteix la repressió sexual d'aquests anys, en plena dictadura franquista.

Una part de fotografies d'aquestes sèries havia il·lustrat el text de Camilo José Cela *Izas, rabizas y colipoterras* (Lumen, 1964) que, contràriament a les fotografies de Colom, sempre discretes, va generar una querrel·la per part d'una de les dones fotografiades.

L'any 1973 Joan Colom va regalar al galerista i també historiador i crític de fotografia Josep Maria Casademont un àlbum amb setanta-sis fotografies d'aquesta mateixa sèrie, fetes entre el 1958 i el 1964, compaginat pel mateix fotògraf i que la vídua, Pilar Galindo, conservà inèdit fins al 2004, en què va ser adquirit per la Fundació Foto Colectania, que el presenta per primer cop al públic. Dues d'aquestes fotografies són d'Ignasi Marroyo, que mostren Colom amb la

Unes imatges de gent del carrer de la Barcelona dels anys 50 que Joan Colom regalà a l'historiador i galerista Josep M. Casademont JOAN COLOM, COL·LECCIÓ FUNDACIÓ FOTO COLECTANIA

càmera a la mà.

Gràcies a Casademont, que regentà la Sala Aixalà, es va començar a escriure la història de la fotografia a Catalunya i gràcies a Joan Colom tenim un retrat impagable de la prostitució a Barcelona. La fotografia en aquest país s'ha mogut per intuïció més que per grans teories i Colom no n'és una excepció: "No sabia que feia fotografia social, buscava imatges que m'emocionessin. Jo faig el carrer.

Amb les meves fotografies busco ser una mena de notari de l'època". Com Brassai, les fotografies de Colom reflecteixen aquesta realitat social marginada, a la tangent d'una societat que reprimeix els instints i que sovint mediatitza les relacions humanes. Al llindar de la pobresa, la humanitat creix. Colom, com Brassai, és un voyeur, fa de la càmera fotogràfica un ull xafarder, però respectuós, la realitat no necessita més. I això es va po-

der constatar al diàleg entre Brassai i Colom que aquesta mateixa fundació va posar en escena l'any 2003.

Les setanta-sis fotografies han estat extretes de l'àlbum i emmarcades respectant la mateixa seqüència amb què les va ordenar Colom. Gairebé totes les pàgines d'aquest àlbum tenen una mirada doble, conserven un format vertical i allargassat per donar protagonisme a les figures, que sovint apareixen emmarcades en un espai arquitectònic: en una cantonada, a la porta d'un bar, d'una pensió... Colom en destaca la silueta femenina d'aquestes dones que responen a un cànon estètic d'una època, embotides en vestits estrets que marquen les formes. Encontres entre homes i dones, sensualitat a flor de pell i exhibicionisme femení per necessitat.

La compaginació de les pàgines de l'àlbum de Colom recull mirades duals, a vegades enregistra un mateix gest de dues dones diferents, dues posicions semblants, trobades home/dona, paral·lelismes d'actituds, mirades i situacions que creen unes rela-

cions que reduplicuen el missatge.

A propòsit d'aquest àlbum, l'editorial RM n'ha fet una edició que respecta la narració i les seqüències d'aquesta mirada dual de Joan Colom, fent-nos arribar el seu missatge amb tota la seva puresa i com a reflex d'una fotografia humanista que s'imposa a la postguerra com una forma de penetració en els racons més sensibles i instintius de la naturalesa humana. *

Joan Colom
Àlbum

Fundació Foto
Colectania
Julián Romea,
6. Barcelona
Fins al 29
d'octubre

ART&CO

Una comèdia sobre la immortalitat

Un museu buit. La Virreina com a espai museístic en un entreacte entre exposició i exposició. Parets blanques i netes, la idea d'un museu buit esdevé l'escenari per a una obra de teatre d'Oriol Vilanova (Manresa, 1980), artista, escriptor i arquitecte, que s'expressa mitjançant la confecció de llibres i que ha escrit la peça *Ells no poden morir*. Aquest palau barroc

ha acollit dins el Grec la posada en escena d'aquest text que fa del museu un mausoleu on se citen tres personatges de la història: Salvador Dalí, Walt Disney i Lenin. No en tenen prou en haver fet història: volen la immortalitat. Xavier Albertí n'ha dirigit els personatges, que prenen veu femenina en les actrius Nora Navas, Antònia (Nies) Jaume i Sandra Monclús.

La immortalitat. Salvador Dalí va escriure i publicar el 1973 el llibre *Dix recettes d'immortalité (Deu receptes d'immortalitat)*, on escriu deu capítols que tracten de la vida i la mort: "No hi ha cap mètode fiable per obtenir la immortalitat, excepte una gràcia de Déu: la fe", diu Dalí. Els tres personatges històrics que Vilanova fa dialogar, no en tenen prou amb la fama, vo-

len ser immortals: "La celebritat està bé. La posteritat és millor", diu Walt Disney. El text juga amb els egos dels personatges i la seva ideologia i estètica: el comunisme, el surrealisme i la cultura de masses.

Els mètodes. Oriol Vilanova és afeccionat al llibre vell. Compra i col·lecciona llibres, postals i documents que troba als mercats de se-

gona mà. És un espai que allarga la vida als testimonis d'un temps passat. Al llibret que ha publicat JRP/Ringier Kunsverlag de Zurich, l'Oriol hi ha encartat un antic document, *Métodos de embalsamiento, por tiempo definido e indefinido*, i és que els tres personatges són exemple en els seus cossos de la taxidermia, l'exposició pública o la congelació. *